

Säkerhetsrapporter v.42-v51 2023

Vecka 51

Försvarsberedningen överlämnade rapporten Kraftsamling

Den 19 december höll Försvarsberedningen en pressträff efter överlämning av Försvarsberedningens delrapport om civilt försvar. I rapporten Kraftsamling – Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret (Ds 2023:34) konstaterar Försvarsberedningen att det är tid för handling. Bland förslagen återfinns behov av tydliga lednings- och lydnadsförhållanden i det civila försvaret, omforma MSB till en myndighet till stöd för regeringens samordning av det civila försvaret, återupprätta ett nytt ekonomiskt försvar, införandet av fyra nya beredkapssektorer – utrikeshandel, försörjning med industrivaror, arbetskraftsförsörjning samt planering, ledningsförmåga och samordning, en ekonomisk planeringsram för det civila försvaret samt, att återupprätta ett system för krigsviktiga företag. Läs hela rapporten: [Kraftsamling \(Regeringen.se\)](#)

Politisk strid om vad MSB ska göra

Försvarsberedningen förslag om att omorganisera MSB vållar politisk strid: Socialdemokraterna anser att det inte går långt nog.

– MSB behöver reformeras. Men det måste ske på ett sådant sätt att inriktningarna blir tydliga från början och med helt annan stadga och stabilitet i förändringen, säger förre försvarsministern Peter Hultqvist (S), ledamot av beredningen.

Försvarsberedningens majoritet vill omforma MSB och göra den till myndigheten till stöd för regeringens samordning av det civila försvaret.

– Namnfrågan får regeringen fundera på. Det behövs ett nytt namn i och med att man går från det fredstida till att planera för krig, säger beredningens ordförande Hans Wallmark (M).

Myndigheten ska hålla samman förberedelserna för det civila försvaret, men inte leda det. Den får också en ny uppgift: att bygga upp Sveriges försörjningsberedskap och ekonomiska försvar. Samtidigt öppnas i rapporten möjligheten att banta MSB. Befolkningsskydd och räddningstjänst kan bli en egen myndighet (en slags återgång till Statens räddningsverk, nedlagt 2008). Regeringen bör också överväga att flytta Cyber- och informationssäkerhet till en ny myndighet. Det som MSB uträttat inom psykologiskt försvar kan skötas inom Myndigheten för psykologiskt försvar.

Beredningen skriver att omorganisationen ställer stora krav på en förändring av myndighetens kultur, inriktning och fokus, Socialdemokraterna stöder förändringen av MSB:s uppgifter. Men S vill inrätta en särskild ny myndighet för ekonomiskt försvar, krigsviktiga företag och försörjningsberedskap. Motivet är att undvika en svårstyrd jättemyndighet.

– Sju partier tycker på ett sätt och Socialdemokraterna på ett annat sätt, [replikerar Hans Wallmark till DN](#).

Scania växer i Ukraina – vill locka fler: ”Man vänjer sig”

Två anställda har dött i kriget, men Scania vägrar att ge upp. I år går företaget mot ett rekordår i Ukraina och nu vill man inspirera fler svenska bolag att också satsa i landet, rapporterar Dagens Nyheter. Sedan Rysslands invasion har Scania i Ukraina utökat sin verksamhet i landet. Med fler verkstäder har företaget kunnat leverera rekordhöga 715 fordon, jämfört med mellan 300 och 400 tidigare år. I en tid när stödet för landet sviktar på en del håll, uppmanar Håkan Jyde, Scantias chef i Ukraina, fler företag att satsa på en utökad närvaro i landet.

– Man vänjer sig, så är det. 85 procent av Ukraina är inte ockuperat och där ska livet fortgå med någon slags normalitet, [säger Håkan Jyde, chef för Scania i Ukraina, till Dagens Nyheter](#).

Fartygsattackerna: Svenska rederijätten hyr in beväpnade vakter

Ett norskt tankfartyg är senast i raden av fartyg att attackeras i Röda havet. Svenska tankrederiet Stena Bulk ser mycket allvarligt på läget och har beslutat att börja använda beväpnade vakter på sina fartyg i området. Vd Erik Hånell varnar för kraftigt stigande fraktpriser och oljepriser om läget

eskalerar. På måndagen meddelade amerikansk militär att det norska tankfartyget Swan Atlantic angripits i Röda havet. Det rapporterar norska näringslivssajten E24. Fartyget ägs av företaget Inventor Chemical Tankers som uppges bekräfta att fartyget träffats av ett objekt på babords sida, men omfattningen av skadorna är oklar. Ingen ombord ska dock ha skadats. Det är den senaste i raden av attacker mot fartyg i området runt Röda havet och Adenviken som skett den senaste tiden. Flera containerrederier har valt att stoppa sin trafik genom området efter attacker från Iranstödda Huthirebeller med bas i Jemen.

Läs hela artikeln: [Efter attackerna: Svenska Stena Bulk hyr in beväpnade vakter \(di.se\)](#)

Heidelberg Materials: "Vi hoppas säkra en långsiktig brytning"

Väntar en ny cementkris, eller ska den omstridda kalkbrytningen på Gotland få fortsätta? Nu gör Heidelberg Materials, tidigare Cementa, ett nytt försök att få tillstånd efter att det förra nobbades sommaren 2021. Heidelberg Materials, som äger cementindustrin som tidigare hette Cementa på Gotland, lämnar snart in en ny ansökan sedan den förra nobbades under stor uppståndelse i juli 2021. – Brytområdet är lite annorlunda, och vi söker för 30 år för att långsiktigt säkra cementtillgången. Vi har gjort fler undersökningar, säger Karin Comstedt Webb, vice vd för Heidelberg Materials.

Läs hela artikeln: [Heidelberg Materials: "Vi hoppas säkra en långsiktig brytning" \(Tidningen Näringslivet\)](#)

Vecka 50

Ny pipeline ska minska beroende av rysk gas

Serbien och Bulgarien har byggt klart en ny pipeline för gastransporter i syfte att minska beroendet av rysk gas. Bygget inleddes i februari i år, enligt TT. Den 17 mil långa gasledningen och går mellan Nis i Serbien till utkanterna av den bulgariska huvudstaden Sofia. Den årliga kapaciteten för gasledningen är 1,8 miljarder kubikmeter gas, vilket motsvarar 60 procent av Serbiens gaskonsumtion. Serbien får med den nya ledningen tillgång till gasleveranser från Grekland och Azerbajdzjan. För Bulgarien innebär gasledningen samtidigt att landet får tillgång till gasleveranser från Väst Europa eller Adriatiska havet.

Polens nästa regering kommer att behålla förbudet mot ukrainsk spannmålsimport

Donald Tusk har lovat att återföra Polen till den europeiska fällan när han tillträder. Men det finns åtminstone ett hinder som han redan är ovillig att ta bort. Den nya regeringen som tillträder idag den 13 december, kommer att fortsätta att stänga ute ukrainsk jordbruksimport, enligt en representant för den nya tillträdande administrationen rapporterar Politico. Förbudet, som infördes av den avgående lag och rättvisa (PiS) regeringen i april, har stört Ukrainas vete- och majsexport. Det har också ansträngt relationerna mellan Kiev och Warszawa, som varit starka allierade sedan den ryska invasionen, och satt Polen på kollisionskurs med resten av EU.

EU riskerar vika sig för Ungern för att säkra Ukraina-stöd

EU-kommissionen kan frigöra miljarder euro i fryst EU-stöd till Ungern, bara dagar innan det kritiska toppmöte då Viktor Orbán hotat med att stoppa ett enormt stödpaket till Ukraina. Men det är oklart om det kontroversiella draget kommer räcka för att få Ungern att mjukna. I veckor har olika företrädare för EU:s medlemsländer försökt pressa Ungern att lägga ner sitt motstånd mot det planerade biståndspaketet till Ukraina på 50 miljarder euro, motsvarande 564 miljarder kronor. De övriga medlemsländerna hoppas kunna godkänna paketet vid toppmötet som inleds den 14 december, men det kräver enhällighet bland alla 27 medlemsländer och än så länge har Ungerns premiärminister Viktor Orbán inte vikt sig en tum.

Läs hela artikeln: [Uppgifter: EU viker sig för Ungern för att säkra Ukraina-stöd \(di.se\)](#)

Världsekonomin på randen till ett kallt krig

Framväxten av regionala maktblock och ökad isolering i världsekonomin bäddar för ett nytt kallt krig, varnar Gita Gopinath, IMF:s förste vice verkställande direktör, enligt The Guardian. Världsekonomin gradvisa fragmentering till regionala maktblock, främst centrerat kring USA och Kina och förstärkt av Rysslands invasion av Ukraina, riskerar att utradera tusentals miljarder av globalt BNP. En utveckling som riskerar att utplåna de framgångar som har gjorts sen Sovjetunionens kollaps.

– Även om det inte finns några tecken på en bred reträtt från globaliseringen, framträder skiljelinjer när den geoekonomiska fragmenteringen alltmer blir en realitet. Om fragmenteringen fördjupas kan vi hamna i ett nytt kallt krig, säger hon.

Gita Gopinath manar länder att så mycket som möjligt samarbeta kring gemensamma ekonomiska prioriteringar.

EU-ja till nya gruvregler – men hinder kvarstår

Enklare och snabbare tillstånd för gruvdrift ska bli resultatet av nya EU-regler för att säkra tillgången till "kritiska råmaterial". Ett steg i rätt riktning, men hinder kvarstår, varnar gruvbranschen.

– Det här kommer att främja gruvdriften, bearbetningen och återvinningen i Europa, hävdar tyska EU-parlamentsledamoten Nicola Beer i ett pressmeddelande sedan parlamentet slutligt godkänt en uppgörelse från i november med röstsiffrorna 549 mot 43.

Bland annat fastslås en lista på 34 råmaterial som bedöms som "nödvändiga" – varav 17 dessutom klassas som "strategiskt viktiga". Målet är att till år 2030 ska minst tio procent ha brutits inom EU och minst 40 procent ha behandlats inom EU.

– Det går bara att dra en slutsats; vi behöver fler gruvor i Europa, säger Maria Sunér, vd på Svemin, i ett pressmeddelande efter beskedet.

Vecka 49

Finska företag misstänks ha smuglat krigsmateriel till Ryssland

Två finska företag misstänks ha exporterat krigsmateriel till Ryssland, uppger det finska tullverket i ett pressmeddelande. Enligt myndigheten ska bland annat 3 500 drönare ha förts till Ryssland via två företag, finansierade från utlandet. Drönare, halvledarkomponenter och annat krigsmateriel till ett totalt värde av 2,9 miljoner euro, motsvarande 33 miljoner kronor, misstänks ha hamnat i Ryssland via Finland. Det uppger det finska tullverket i ett pressmeddelande. Bakom exporten ligger två finska företag. Ett av företagen uppges ha agerat som upphandlare, med uppgiften att köpa produkter som omfattas av sanktioner. På motsvarande sätt har det andra företaget ansvarat för att leverera försändelserna till Ryssland. Bakom båda företagen står en och samma huvudman. Verksamheten misstänks ha finansierats från utlandet, bland annat av Ryssland.

– Förundersökningen har lett till indikationer på att verksamheten är styrd från Ryssland. Ett stort nätverk av internationella företag har byggts upp, genom vilket verksamheten har finansierats bland annat från Ryssland, säger Hannu Sinkkonen, chef för brottsbekämpning vid det finska tullverket.

Enligt myndigheten misstänks exporten av varorna ha skett vid över 30 tillfällen. Försändelserna ska ha varit adresserade till andra länder, men har egentligen hamnat i Ryssland. Bland annat misstänks närmare 3 500 drönare ha förts till Ryssland via andra länder. Därtill misstänks krigsutrustning ämnad att bekämpa drönare, till ett värde av 350 000 euro, ha exporterats. Utrustningen skulle transporteras till Kazakstan, men misstänks i själva verket ha stannat i Ryssland.

Totalt misstänks sex personer för grovt ransoneringsbrott och export av krigsmateriel, varav en person suttit häktad sedan september.

Rapport: De flesta ryssar stödjer Putins krig

En klar majoritet av den ryska befolkningen stöder president Putins beslut att fortsätta kriget i Ukraina, enligt en ny rapport. Rapporten, gjord av den USA-baserade tankesmedjan Carnegie Russia Eurasia Center och ryska oberoende opinionsinstitutet Levada Center, visar att 75 procent av ryssarna definitivt eller mestadels stöder militärens agerande. 68 procent ställer sig bakom ett fortsatt krig och

22 procent motsätter sig under alla omständigheter en vapenvila. Störst stöd hittar man bland män och äldre personer.

Åsikterna motiveras med saker som att Vi måste avsluta det vi har startat och Vi har redan förlorat för mycket för att sluta nu, endast seger är tillräckligt. Men det finns även kritiska strömningar. 9 procent stöder definitivt inte militären, 29 procent säger sig vara redo att göra eftergifter till Ukraina för att uppnå fred och 22 procent uttrycker starkt stöd för fredssamtal. De sistnämnda menar bland annat att för många ryska soldater dör och att det finns för många offer på båda sidor.

Attacker mot sjöfarten har blivit vanligare efter Hamas terrorattack

Fartyg har attackerats på löpande band i Röda havet sedan Hamas terrorattack den 7 oktober, enligt SvD. Flera misstänkta drönarattacker och explosioner har inträffat i Röda havet sedan Hamas attack mot Israel den 7 oktober. Så sent som i söndags fick det amerikanska stridsfartyget USS Carney assistera tre kommersiella fartyg när de attackerades i Röda havet, enligt den Washingtonbaserade tankesmedjan ISW. USS Carney ska ha avvärjt alla tre drönare som kom "i riktning mot" fartygen, enligt USA:s centralkommando. Samma dag uppgav Jemens Iranstödta houthirörelse att de attackerat två israeliska fartyg i Röda havet, det ena med hjälp av en drönare och det andra med en robot. Enligt Israel har inget av fartygen någon koppling till landet. Det är inte första gången houthirörelsen uppger att de står bakom attacker i Röda havet under det pågående kriget i Gaza. I slutet av november påstod talespersonen, Yahya Saree, att houthirörelsen hade kapat ett fraktfartyg i Röda havet för att stödja sina "palestinska bröder i Gaza."

Kinas kontroll över sällsynta jordartsmetaller och vad den innebär för Sverige

Kina kontrollerar i dag tillgången till många av de mineral och mineralprodukter som anses viktiga för den gröna omställningen i Sverige och andra EU-länder. I mars 2023 presenterade EU-kommissionen ett förslag till förordning om kritiska råvaror, European Critical Raw Materials Act, som bland annat noterade att de sällsynta jordartsmetaller som brukas inom EU nästan uteslutande raffinerats i Kina. Dessa metaller används bland annat för att producera komponenter som är centrala i tillverkningen av elfordon och vindturbiner. Detta näst intill totala beroende av Kina – en ekonomisk och militär stormakt som dessutom varken är demokratisk eller erkänns som en marknadsekonomi av EU – skapar försörjningsrisker för den europeiska tillverkningsindustrin.

EU-kommissionen klassificerade redan 2011 sällsynta jordartsmetaller som "kritiska" råvaror, dels på grund av deras ekonomiska betydelse och dels eftersom Kinas dominanta ställning i leveranskedjan skapar osäkerhet kring framtida försörjning.

Läs rapport från Nationellt kunskapscentrum om Kina: [Kinas kontroll över sällsynta jordartsmetaller och vad den innebär för Sverige \(Kinacentrum\).](#)

Riksbankschefen: Gängkriminaliteten ett hot mot svensk tillväxt

Skjutningar och sprängningar kan påverka förtroendet i Sverige, och därmed också förstöra möjligheter till långsiktig tillväxt. Det säger riksbankschef Erik Thedéen i en intervju med Financial Times. Våldsvågen i Sverige riskerar att slå mot Sveriges långsiktiga tillväxt, säger riksbankschef Erik Thedéen i en intervju med Financial Times. I intervjun påtalar han att förtroendet mellan människor och mellan människor och myndigheter har varit en av Sveriges främsta konkurrensfördelar, men om den verkligheten "kan utmanas" om gängbrottsligheten får fäste.

– Långsiktigt är det ett potentiellt hot mot tillväxtpotentialen i Sverige. Det är ytterligare en anledning till varför vi måste hantera situationen och stoppa utvecklingen. Om du tittar globalt på platser där förtroende saknas så är det typiskt sett i länder som inte har en stark ekonomisk tillväxt, säger Erik Thedéen till Financial Times. I intervjun tar han också upp kampen mot inflationen, som har visat sig vara mycket svårare att hantera än vad man trott.

[Läs intervjun med Erik Thedéen.](#)

Vecka 47

Kinesiska biltillverkare vinner inte längre marknadsandelar i Ryssland

Kinesiska biltillverkare vinner inte längre marknadsandelar i Ryssland, visar siffror från dataanalysbolaget Autostat och konsultfirman PPK, rapporterar Reuters. Bilförsäljningen rasade förra året till följd av att västs sanktioner mot Ryssland. Detta utnyttjades av kinesiska bolag, som innan dess hade en marknadsandel på under tio procent. Men efter det har andelen rusat rejält och uppgick till nästan 53 procent i augusti. Nu har andelstillväxten stagnerat, givet att bolagen hade samma procentandel av marknaden också i september. Siffran omfattar både importerade bilar och de tillverkade i Ryssland. Att de kinesiska bilbolagen inte längre vinner marknadsandelar beror på en återhämtning av den inhemska bilproduktionen.

Turkiskt försvarsbolag i stora Rysslandsaffärer – mitt under kriget

Turkiet har aktivt förhindrat ett svenskt medlemskap i Nato. Samtidigt har ett turkiskt försvarsbolag skickat hundratusentals läderkängor till Ryssland, mitt under anfallskriget i Ukraina, kan DN avslöja. Med ena handen har Turkiet stöttat Ukraina. Med den andra har landets nära relationer till Ryssland kvarstått under det pågående anfallskriget. Dubbelspelet har väckt reaktioner. USA har belagt flera turkiska företag med sanktioner, och varnat landet för att tillåta exporter av känslig teknologi till krigsmakten. Läs hela artikeln här: [Turkiskt försvarsbolag i stora Rysslandsaffärer – mitt under kriget \(DN\)](#)

Danmark kan potentiellt blockera Rysslands oljetankers

Danmark kan komma att få i uppdrag att stoppa ryska tankfartyg som transporterar olja igenom landets vatten, enligt en ny EU-plan. Det rapporterar Financial Times med hänvisning till källor. En tredjedel av Rysslands sjöburna export, motsvarande 1,5 procent av det globala utbudet, går idag genom de danska sunden. Det innebär att varje försök att stoppa dessa leveranser skulle få oljepriserna att stiga och utlösa en potentiell konfrontation med Ryssland. Enligt FT:s uppgifter skulle Danmark rikta in sig på tankfartyg som transporterar rysk olja utan västerländsk försäkring. Väst har sedan invasionen av Ukraina försökt lamslå Rysslands ekonomi men landet, som är världens näst största oljeexportör, har fortsatt att sälja sin olja till världsmarknaderna med hjälp av fartyg baserade och försäkrade utanför den västerländska sfären. Innan kriget gick all rysk oljeexport från Östersjön till Europa, men har sedan dess styrts om till Indien, Kina, Egypten och Turkiet.

Svenska företaget pressades att lämna Kina

Ett svenskt tillverkningsbolag känner sig efter 20 år inte längre välkommet i landet, rapporterar Di. Utländska företag som inte längre passar in i Kinas industriplaner möter en allt mer negativ inställning. Dagens industri rapporterar om ett svenskt tillverkningsbolag som efter 20 år inte känner sig välkommet i landet.

– Vår statliga hyresvärd chockhöjde hyran för att sedan helt säga upp kontraktet för vår fabrik, säger vd till Di.

Läs hela artikeln här: [Svenska bolaget berättar hur det drevs bort från Kina \(DI\)](#)

Om du vill bryta helt med Kina – gör det snyggt

Oavsett om svenska bolag vill minska sitt beroende av Kina, växla upp eller fortsätta som förut måste affärsrisker balanseras mot ekonomiska fördelar på ett helt annat sätt än tidigare, enligt Kinaexperter. "Väljer du att bryta helt, så gör det snyggt", råder Kristina Sandklef. Di listar det viktigaste att tänka på. Läs hela artikeln här: [Kina ökar kraven på svenska företag – viktigt att tänka på \(DI\)](#)

Sverige flyttar fram positionerna som företagsland

Även i år placerar sig Sverige på förstaplatsen inom EU när det gäller hur gynnsamt företags- och entreprenörsklimatet är och stärker samtidigt sin position i Europa generellt. Det här visar PwC:s rapport Private Business Attractiveness Index, som mäter förutsättningarna för privat företagande och entreprenörskap i ett trettiotal europeiska länder. Rapporten, som tas fram för tredje året i rad, visar att

Sverige klättrat från en femteplats 2021, med en totalpoäng på 60,1 till en andraplats med en totalpoäng på 72,1 i år. Endast Schweiz har ett starkare index, vilket gör att Sverige fortsatt ligger högst av EU-länderna, tätt följt av Tyskland.

Sverige placerar sig på topp tio i åtta kategorier och som nummer ett i kategorierna Hälso- och sjukvård samt Hållbarhet och klimat. Två av den områden där utmaningar föreligger är dock makroekonomi samt teknik och infrastruktur. I det sistnämnda rankas Sverige lågt vad gäller cybersäkerhet och stabila leveranskedjor, vilket såklart kan få företag att tveka att etablera sig här, säger Andreas Stranne, skatterådgivare till entreprenörsledda och privatägda företag, PwC Sverige.

Ett av fem svenska företag vet inte om deras digitala möten är säkra

20 procent av de tillfrågade i en ny undersökning svarar att de inte har kontrollerat om deras vanliga trådlösa mötesverktyg är en säker lösning när det gäller cybersäkerhet. Det handlar om IT-chefer i ett tvärsnitt av små, medelstora och stora organisationer i Sverige.

Läs hela artikeln här: [Ett av fem svenska företag vet inte om deras digitala möten är säkra](#) - (Aktuell Säkerhet

Vecka 46

Bonava har slutfört försäljningen av verksamheten i S:t Petersburg och lämnat Ryssland

Bonava har slutfört försäljningen av verksamheten i S:t Petersburg till det armeniska bolaget Star Development LLC. Transaktionen om 50 MEUR är genomförd och Bonava har mottagit betalningen. Detta innebär ett positivt resultat om 564 MSEK efter transaktionskostnader, vilket redovisas i det tredje kvartalet. Transaktionen innebär att Bonava avslutat all verksamhet i Ryssland. Den 3 mars 2022 meddelade Bonava att bolaget fattat beslut om att genomföra en ansvarsfull avveckling av verksamheten i S:t Petersburg. Villkoren i det avtal som ingicks och kommunicerades den 18 oktober 2023 är uppfyllda och köparen har erhållit alla nödvändiga tillstånd. Försäljningen är därmed slutförd och äganderätten till aktierna har nu övergått till det armeniska bolaget Star Development LLC. Köpeskillingen om 50 MEUR betalades den 18 oktober 2023 till Bonavas bankkonto i Sverige. Verksamheten i S:t Petersburg har sedan det tredje kvartalet 2022 redovisats som tillgångar som innehas för försäljning. Nettotillgångarna i verksamheten skrevs ned till noll under det fjärde kvartalet 2022. Baserat på resultatet av försäljningen har tidigare genomförda nedskrivningar av nettotillgångar återförts med 564 MSEK. Denna post redovisas i det tredje kvartalet under "Periodens resultat från verksamhet under avveckling", i stället för i det fjärde kvartalet som tidigare angivits. Efter avyttringen har Bonava ingen närvaro eller några åtaganden kvar i Ryssland.

Svenska företag samlas i mässa för Ukrainas framtid

På mässan Rebuild Ukraine i Warszawa samlas 47 företag och organisationer med internationella branschkollegor för att diskutera Ukrainas återuppbyggnad, skriver Ny Teknik. Eventet som pågår mellan 13-15 november kommer att husera 550 företag från 28 länder. Det blir den största internationella mässan för näringsliv, intresseorganisationer och politiker som engagerar sig i Ukrainas framtid. Svenska paviljongen arrangeras av Ny Teknik och konsultföretaget Forever Sustainable. Bland de svenska företagen finns Alfa Laval, Sandvik, Scania, Afry, Sweco, Nibe, Nexer, Medicover, EF och det svenska dotterbolaget till globala Siemens Energy.

– Svenska ingenjörföretag har massor att bidra med när Ukraina ska byggas upp. Så det kändes självklart för oss att starta paviljongen och engagera svensk industri, säger Thomas Peterssohn, vd och chefredaktör på Ny Teknik, som är på plats i Warszawa.

Cyberangrepp mot företag

IPSOS har på uppdrag av Svenskt Näringsliv genomfört en undersökning om cyberangrepp mot företag. Resultatet visar att 28% av företagen har utsatts för cyberangrepp under de senaste 12 månaderna. Knappt en av fyra cyberangrepp fullbordades. De allra flesta cyberangrepp skedde

genom mail, näst vanligast var angrepp via extern attack (system). Nästan samtliga företag som har utsatts för cyberangrepp det senaste året har utsatts för phishing. En fjärdedel av företagen har en cyberförsäkring, endast 6% av företagen som har försäkring har använt den under det senaste året. Nästan två av tre företag som inte har en cyberförsäkring har inte heller diskuterat att skaffa en sådan. De flesta företag bedömer att de investerat mindre än 100 000 kr i cyber under de senaste 12 månaderna. En fjärdedel av företagen anger att deras cyberbudget kommer öka de kommande 12 månaderna, drygt en tredjedel bedömer att cyberbudgeten kommer vara densamma. Två av tre företag genomför någon slags utbildningar/kompetenshöjande aktiviteter bland personalen angående cybersäkerhet.

Hälften av företagen har en välkänd planering för hur verksamheten fortlöper om IT-systemet slås ut. Mycket få företag har sökt hjälp hos myndigheter under pågående cyberangrepp och enbart en tredjedel av företagen som utsatts för cyberangrepp har polisanmält det i efterhand. Två av fem företag har inte polisanmält cyberangrepp eftersom de inte har något förtroende för att brottet kommer att utredas. Knapp en tredjedel av företagen tycker att cybersäkerheten är ett statligt ansvar, en stor andel är osäkra.

Europa halkar efter – stort behov av el och infrastruktur

Sveriges och Europas ekonomi halkar efter USA och Kina, och nu krävs det krafttag för att vända utvecklingen. Det menar Svenskt Näringslivs ordförande Jacob Wallenberg, som i en lång intervju med Göteborgs-Posten lyfter behovet av nya satsningar på el och infrastruktur. Våld, koranbränningar och "fake news"-kampanjer har bidragit till att bilden av Sverige i andra länder har fått sig en törn. Något vi måste bli bättre på att hantera, säger Svenskt Näringslivs ordförande Jacob Wallenberg i en intervju med Göteborgs-Posten.

– Men jag upplever inte att det är en stark fråga i dag, rent kommersiellt. Jag upplever inte att det ändrar mönstret i samarbetet med utländska kunder, samtidigt hjälper den inte, konstaterar han. Wallenberg uppger att han är oroad för inte bara Sveriges utan hela Europas ekonomiska utveckling, som har halkat efter USA och Kina det senaste decenniet. En svag tillväxt innebär färre jobb, mindre skatteintäkter och därmed ökade svårigheter att finansiera välfärden.

– Om du tittar på USA och Europas ekonomiska utveckling de senaste femton åren så var den lika stor 2008. I dag, 15 år senare så är USA:s BNP 25 procent större. Framåt anser Jacob Wallenberg att det är av stor vikt att inflationen går ner, men också att Sverige får fart på satsningarna på infrastruktur och ny energi.

Vecka 45

Rekordimport av rysk gas trots sanktionerna

EU-länderna importerade ungefär lika mycket rysk flytande naturgas, så kallad LNG-gas, från januari till september i år, som under samma period förra året – trots kriget i Ukraina, och trots att man samtidigt klubbade en lång rad ekonomiska straffåtgärder för att skada rysk ekonomi, enligt SvD som refererar till en rapport från Institutet för energiekonomi och finansiell analys (IEEFA). Några EU-länder sticker dessutom ut för deras kraftigt ökade import av LNG. Det visar en rapport från Institutet för energiekonomi och finansiell analys (IEEFA), en amerikansk tankesmedja, som bevakar både import- och exportströmmar för LNG-gas och nya LNG-terminaler i världen.

Efter den ryska invasionen av Ukraina i februari 2022 lovade de 27 EU-länderna att minska beroendet av ryska, fossila bränslen, som är Rysslands i särklass största exportvara. Hittills har EU klubbade elva sanktionspaket, som bland annat innebär att man nästan helt strypt importen av rysk gas och olja, till EU. Man har också stoppat importerna av oljeprodukter som diesel. Men medan importen av rysk gas genom pipelines störttykt så har importen av gas i flytande form ökat. LNG-gas har inte inkluderats i något av sanktionspaketerna mot Ryssland.

De största importörerna av flytande naturgas i EU är Spanien, Belgien och Frankrike. De första två, Spanien och Belgien, ökade bägge två importen av LNG-gas från Ryssland med 50 procent under

perioden januari-september i år. Frankrike ökade sin import med hela 40 procent, enligt IEEFA-rapporten. Spanien säljer dessutom vidare stora volymer importerat LNG-gas till andra länder inom EU – som därmed riskerar, medvetet eller omedvetet, att köpa hem rysk LNG via Spanien. Ungefär 27 procent av Spaniens importerade LNG för denna period kom från Ryssland. Belgien förlitade sig på Ryssland för hela 37 procent av sin LNG. Frankrike å sin sida importerade 15 procent av sin LNG från Ryssland. I september uppmanade EU:s energikommissionär, estniskan Kadri Simson, alla EU-länder att sluta köpa rysk LNG.

– Vi kan och måste minska ryska LNG-exporter för att till slut fasa ut dem helt, sade Kadri Simson i Bryssel.

I veckan publicerade också det europeiska nätverket med grävande journalister Investigative Europe siffror över EU-ländernas import av det som kallas "kritiska" eller "strategiska" råvaror, från Ryssland. Dessa flödar enligt granskningen fortfarande fritt från Ryssland till Europa, EU-länderna importerar bland annat rysk koppar och aluminium. Den tysk-franska flygplanstillverkaren Airbus och andra europeiska företag köper fortfarande titan och nickel från företag vars ägare står nära Kreml mer än ett år efter invasionen, kan Investigate Europe avslöja. Råvarorna kan också säljas bakom en rökrida av dotterbolag och filialer. Världens största titanproducent, ryska Vsmo-Avisma sålde titan till EU till ett värde av närmare 3,5 miljarder kronor mellan februari 2022 och juli 2023, via sina tyska och brittiska filialer. Vsmo-Avisma är delägt av Rysslands statliga försvarskonglomerat, Rostec.

Styrelseordförande för både Vsmo-Avisma och Rostec är Sergej Tjemezov, en nära allierad till president Vladimir Putin. De båda var KGB-officerare i Östtyskland samtidigt, på 80-talet. Mellan mars 2022 och juli i år importerade Europa kritiska och strategiska råvaror från Ryssland till ett värde av 13,7 miljarder euro (omkring 160 miljarder kronor), enligt data från EU:s statistikbyrå Eurostat och EU:s gemensamma forskningscenter.

MSB: Flera lärdomar att dra från Ukraina

Sverige har mycket att lära av Ukraina för att bygga upp ett motståndskraftigt civilförsvar. Det konstaterar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i en delrapport till regeringen. MSB föreslår bland annat satsningar på ett tätare samarbete mellan räddningstjänst och Försvarsmakten, stärkt cybersäkerhet och bättre beredskap för att ta emot internationellt stöd i händelse av krig.

Rekommendationerna kommer som en del av uppdraget "Erfarenheter och lärdomar från kriget i Ukraina", som ska slutredovisas i juni nästa år.

Det ryska anfällskriget i Ukraina drabbar hela samhället. Förutom att civilbefolkningen drabbas direkt av de ryska attackerna lider människorna av förstörd infrastruktur, elförsörjning, livsmedelsförsörjning och välfärd. "Men Ukraina har uppvisat en försvarsvilja och en motståndskraft som få på förhand hade förväntat sig. För det svenska civila försvaret finns flera lärdomar att dra", skriver MSB i delrapporten. Enligt myndigheten är till exempel ett förberedande samarbete mellan räddningstjänsten och Försvarsmakten i Sverige nödvändigt för att minska riskerna för räddningspersonal i områden där strider pågår. Det finns också ett behov av att utveckla den svenska förmågan att röja oexploderad ammunition och minor.

När det gäller cyber- och informationssäkerhet kan ett anfall mot Sverige, precis som i Ukraina, mycket väl föregås av ett kraftigt ökat antal cyberangrepp. Svenska aktörer bör därför planera för utökade hotbildsscenarioer, anser MSB. Sverige bör även se över hur samhällsviktig information kan lagras säkert. Internationellt stöd i olika former har varit livsviktigt för Ukraina. Där behöver Sverige planera och öva för att effektivt kunna ta emot och distribuera stöd vid en eventuell kris. "Här finns viktiga lärdomar att hämta från Ukrainas och Polens arbete med logistiska hubbar och samarbete med civilsamhället", skriver MSB. Exempel på hubbar är de regionala mottagningscenter för humanitär hjälp som Ukrainas regering upprättat i samarbete med civilsamhället.

MSB presenterade nyligen i en annan rapport en prioritering för åtgärder för att bygga upp det civila försvaret under perioden 2025–2030. Enligt myndighetens beräkningar kommer det att kosta runt 20 miljarder kronor per år för att komma nära målet om ett modernt och uthålligt civilförsvar.

Hägglunds: Nej till produktion i Ukraina

Ukraina lovordar svenska Stridsfordon 90 och vill ha egen produktion på ukrainsk mark. Men företaget bakom stridsfordonet säger nej – så länge fullskaligt krig råder. "Vi skulle bli en måltavla" säger Tommy Gustafsson-Rask, vd för Hägglunds i en intervju med SvD. Tunga ukrainska regeringsföreträdare har hyllat svensktillverkade Stridsfordon 90 – med det internationella namnet CV90 – som "världens bästa" stridsfordon. Sverige har donerat ett 50-tal stridsfordon till Ukraina som sedan en tid är i tjänst på slagfälten.

Men Ukraina vill ha mer. När president Volodymyr Zelenskyj träffade statsminister Ulf Kristersson under sensommaren undertecknades en avsiktsförklaring som öppnar för produktion av CV90 på plats i Ukraina. En tid senare kom dåvarande biträdande försvarsministern Hanna Maljar med ett nytt utspel om att 1 000 stridsfordon ska produceras för den ukrainska armén. Vid ett besök i Sverige nyligen uppmanade Oleksandr Kamyshin, minister för strategisk industri i Ukraina, länderna i väst att etablera försvarsindustri i landet. Kamyshin nämnde specifikt CV90, som tillverkas av stridsfordonstillverkaren BAE Systems Hägglunds i Örnsköldsvik.

– De hjälper till att rädda vårt folk och hjälper oss att få ut ryssarna. Produktion av CV90 i Ukraina ligger alltså långt bort. För att det ska bli verklighet krävs det att Hägglunds i Örnsköldsvik, underleverantörer och moderbolaget BAE Systems vill det. Så är inte fallet i dagsläget, meddelar Tommy Gustafsson-Rask, vd för Hägglunds.

– Jag ser framför mig att vi på längre sikt kan dra igång produktion i Ukraina. Men då måste säkerhetssituationen bli annorlunda.– Ett fullskaligt krig med räckviddsbekämpning pågår i Ukraina. Om vi börjar sätta upp en fabrik skulle vi, enligt min bedömning, bli en tydlig måltavla. Jag tror inte att det skulle bli lyckosamt. Det krävs mer stabilitet. Antingen att det blir en vapenvila eller att kriget är slut och förhoppningsvis vunnet. Så i nuvarande läge är produktion i Ukraina inte aktuellt?

– Nej. En konkurrent på försvarsmarknaden är tyska försvarsjätten Rheinmetall. Företaget har tecknat ett samarbete med den ukrainska statliga försvarskoncernen Ukroboronprom – med målet att bygga stridsvagnar och andra militära fordon i Ukraina. Hägglunds moderbolag BAE Systems har öppnat ett kontor i Kiev.

Tommy Gustafsson-Rask, som är gammal officer, känner stolthet över att stridsfordon från Örnsköldsvik rullar i Ukraina. Samtidigt beskriver han det hela som en balansgång. Avsiktsförklaringen om produktion mellan Sverige och Ukraina, som inte är juridiskt bindande, betraktar Gustafsson-Rask som "en längre resa".

– Det är en intention och vi ska göra allt vi kan för att stötta Ukraina. Men det måste vara praktiskt genomförbart med rimliga risker. Den dag kriget är vunnet måste Ukraina återinvestera och bygga upp sin försvarsmakt igen. Det är väl i det läget som det kan vara möjligt med en produktion.

Betydelsen av en snabbare järnvägsförbindelse mellan Oslo-Stockholm för totalförsvaret och försvarsindustrin

En ny rapport belyser vikten av fungerande järnväglänkar mellan Oslo och Stockholm för Sveriges totalförsvaret och försvarsindustri. Rapporten betonar att stråket, som sträcker sig i östvästlig riktning över Sverige och Norge, utgör en kritisk resurs för såväl totalförsvaret som försvarsindustrin i båda länderna.

– Det här understryker vikten av att investera i förbättringar av järnvägsförbindelsen mellan Oslo och Stockholm, både för att Sveriges totalförsvaret och försvarsindustri. Rapporten visar på att en sådan investering skulle öka redundansen och minska sårbarheten, vilket är kritiskt för att trygga landets säkerhet och förmåga att reagera vid olika typer av kriser, säger Jonas Karlsson, VD Oslo-Sthlm 2.55. I stråket jobbar över hälften av de sysselsatta inom totalförsvaret i Sverige. Därtill kommer alla anställda i Norge och Osloregionen. Stråket är redan utpekad som av existentiell betydelse för både Sverige och Finland i tidigare försvarsbeslut i Sverige. Dessutom har stråket en unik position inom svensk försvarsindustri. Företagen i stråket har en stark regional förankring och befinner sig i kraftig tillväxt och har stora rekryteringsbehov framöver.

– En bättre järnvägsförbindelse mellan Oslo och Stockholm skulle stärka hela Nordens försvarsförmåga. Sveriges och Finlands NATO-inträde påverkar försvarsplanering i Norge och hela Norden. Företrädare för norska försvaret pekar t ex på att vi behöver gå från att tänka nord-syd till att tänka öst-väst i mycket högre utsträckning, säger Jonas Karlsson.

Försvarsmakten är beroende av järnvägen för längre förflyttningar. En förbättrad järnväg mellan Oslo och Stockholm möjliggör snabb förflyttning av materiel och trupp. Och det handla om så stora volymer att vägförbindelser inte räcker. En ny järnvägslänk över gränsen skulle öka kapaciteten och minska sårbarheten. Järnvägen spelar en avgörande roll vid behov av att ta emot stöd via Norge i form av materiel och personal, men också transferera stöd vidare till Finland och Baltikum.

– Vi har länge pratat om att en bättre järnvägsförbindelse mellan Oslo-Stockholm skulle stärka både Sverige och Norge ekonomiskt samt att det kraftigt skulle minska vår klimatpåverkan. Men med det försämrade säkerhetsläget i Europa är det tyvärr uppenbart att det blivit ännu mer angeläget och akut att utveckla förbindelsen nu, avslutar Jonas Karlsson.

Rapporten pekar på tydliga brister i dagens järnvägslänk, inklusive låg tillförlitlighet och långa restider på grund av kapacitetsproblem och kurviga sträckningar som inte går den mest direkta vägen.

Förbättringar i järnvägsinfrastrukturen mellan Oslo och Stockholm har en dubbelt positiv inverkan på totalförsvaret genom att stärka det i fredstid och underlätta förflyttningar av materiel, förnödenheter, personal och civilbefolkning vid kris eller krig.

Kinesiska techjättar bakom allt fler säkerhetspatent

Allt fler kinesiska techföretag letar sig in på listan över de techjättar som har flest cybersäkerhetspatent. Det rapporterar Nikkei Asia, som konstaterar att sex av tio företag på listan över globala patentinnehav inom cybersäkerhet nu är kinesiska. Det är bland annat Huawei och Tencent som finns på listan, som Nikkei har sammanställt i samarbete med det amerikanska företaget Lexisnexis.

I sammanställningen har Nikkei och Lexisnexis tittat på patent registrerade i 95 länder och regioner. Amerikanska IBM toppar däremot listan med sina 6 363 patent. På andra plats kommer Huawei med 5 735 patent, medan Tencent placerar sig som trea med sina 4 803 patent. CNBC skriver att Kinas inhemska techföretag på senare år har tvingats bli bättre på en rad teknikområden, till följd av spänningarna mellan USA och Kina.

Vecka 44

Ryssland skärper kapitalkontroller för utländska företag som vill lämna landet

Ryssland har infört effektiva kapitalkontroller för västerländska företag som vill sälja sina verksamheter i landet. Det rapporterar Financial Times med hänvisning till källor. Valutatransaktioner begränsas till 20 miljoner dollar per dag och det finns en tidsgräns om sju dagar för att stänga en affär vilket effektivt förhindrar säljare att ta emot mer än 140 miljoner dollar. Det uppger en investmentbankir till tidningen. En annan person som jobbat på flera exitaffärer säger att Ryssland har infört en informell gräns på 400 miljoner dollar som kan överföras utomlands. Ryssland har efter invasionen av Ukraina, som möttes av stora västliga sanktioner, skärpt reglerna för västerländska bolag som vill lämna landet. Kreml kräver numera en rabatt på 50 procent på försäljningspriset och en betalning till budgeten på minst 10 procent av försäljningspriset, något som Washington benämner som en "exitskatt".

Ryssland: Vi kommer att svara om EU beslagtar våra tillgångar

Ryssland kommer att svara om EU beslagtar frysta ryska tillgångar för att finansiera återuppbyggnaden av Ukraina. Det skriver underhusets talman Vjatjeslav Volodin i ett uttalande, enligt DN. EU-planerna har diskuterats i flera månader och ett förslag kan komma att finnas i december, meddelade EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen på fredagen. Exakt hur det kommer att se ut återstår att se, men ett möjligt alternativ är att beslagta avkastningen från den ryska centralbankens frysta tillgångar. Om EU går vidare med förslaget kommer Ryssland att svara, meddelar den ryska dumans talman Vjatjeslav Volodin.

I ett inlägg på Telegram hävdar han att förslaget, som i själva verket är tänkt att gå till Ukrainas återuppbyggnad, är ett steg i västs "militarisering av Kiev". "Ett sådant beslut kräver ett likartat svar

från Ryssland. I det här fallet kommer tillgångarna som konfiskeras från ovänliga länder vara långt mycket större än de frysta i Europa.”

Hur stora tillgångar det rör sig om och hur den ryska staten ska gå tillväga för att beslagta dem framgår inte av Volodins inlägg. I våras skrev den ryska presidenten Vladimir Putin under ett dekret som ger den ryska staten rätt att tillfälligt ta över vissa utländska bolag. I april meddelade ryska myndigheter att energijättarna Fortum och Unipers ryska bolag tagits över av Kreml och sedan dess har Putins regim flera gånger om hotat att ta över fler bolag. Just nu beräknas ryska tillgångar till ett värde av omkring 2 300 miljarder kronor finnas i de olika EU-länderna. Majoriteten av dem, runt 2 000 miljarder svenska kronor, finns i Belgien hos värdepapperscentralen Euroclear. Under året har företaget tjänat runt 35 miljarder kronor på tillgångarnas ränta.

– Vi kommer att presentera ett förslag som för hur avkastningen på de här tillgångarna, som just nu gynnar ett fåtal stater och institutioner i Europa, ska användas, säger von der Leyen till Politico.

Regeringen vill stoppa säkerhetshotande avtal

Känsliga verksamheter av betydelse för Sveriges försvar riskerar att infiltreras av främmande makt genom internationella samarbeten. Nu vill regeringen göra det möjligt att med tvång snabbt bryta ingångna avtal med hänvisning till rikets säkerhet, enligt SvD. Ett förvärrat säkerhetspolitiskt läge med krig i Europa och stater som Ryssland och Kina som agerar mer offensivt mot Sverige har gjort att den svenska säkerhetsapparaten dragit öronen åt sig. Samarbeten och utbyten med utländska aktörer inom exempelvis industrin och universitetsvärlden som tidigare setts som okomplicerade ses nu som möjliga säkerhetshot. Regeringen vill därför göra det möjligt att med kort varsel riva upp avtal och samarbeten när det anses nödvändigt av säkerhetsskäl.

– Man skulle till exempel kunna tänka sig ett samarbete som handlar om att utveckla en viss produkt eller teknik som har betydelse för Sveriges försvar som gör att länder som har motsatta intressen än Sverige får inflytande, säger justitieminister Gunnar Strömmer (M).

Säkerhetskänslig verksamhet omfattas av säkerhetsskyddslagen, vilken möjliggör åtgärder. Det gör dock inte samarbeten och avtal som inte ansågs säkerhetskänsliga när de ingicks. Utredaren ska därför föreslå ett framtida system som ger staten större mandat att ingripa. Den 1 december träder en ny lag i kraft som innebär att staten i förväg kan granska och stoppa utländska direktinvesteringar och företagsuppköp som bedöms utgöra säkerhetsrisker. Frågan har aktualiserats under senare år i takt med att Kinas ekonomiska styrka och utländska investeringar har ökat. Den enskilt största ägaren av svensk vindkraft är exempelvis ett statligt kinesiskt bolag och kinesiska Geely äger sedan över tio år tillbaka Volvo Cars.

– Om vi nu inför en ny ordning för att kunna förhandskontrollera direktinvesteringar så finns också ett behov av att täppa till den lucka som innebär att vi i dag inte i efterhand kan granska avtalssamarbeten och ingripa om det bedöms vara viktigt för Sveriges säkerhet, säger Gunnar Strömmer.

Regeringen hänvisar i sitt direktiv till situationer uppstådda ”på senare tid” som kommit att innebära risker för Sveriges säkerhet.

– Exakt vilka konkreta fall som åsyftas vill jag inte gå närmare in på, men jag tror att var och en kan förstå att situationer mycket väl kan inträffa.

TT: Om regelverket att med tvång sätta stopp fanns i dag, finns det samarbeten och avtal här och nu som skulle avbrytas?

– Det är klart att de direktiven har en bakgrund i verkliga förhållanden, men exakt vilka situationer det skulle handla om vill jag inte gå in närmare på. I grund och botten handlar det om att skapa beredskap och verktyg för att hantera situationer som uppkommer.

”Vi behöver göra det dyrt att angripa Sverige”

Arbetet med att rusta Sverige inför ett eventuellt militärt angrepp brådskar. Det civila försvaret är i bättre skick än för bara några år sedan – men ändå långt ifrån där det borde vara. Nu presenterar vi ett förslag till prioritering, och beskriver vad man får för 10, 15 respektive 20 miljarder per år, skriver MSB:s generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka på DN Debatt.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska utveckla och stödja arbetet med civilt försvar. Som en del i den uppgiften har regeringen gett MSB i uppdrag att presentera ett förslag på en prioritering av åtgärder för det civila försvaret under perioden 2025–2030. Det gör vi nu. Sveriges totalförsvar, det militära och det civila försvaret, behöver stärkas. Ryssland bedriver ett urskillningslöst och brutalt krig mot Ukraina, och vårt land befinner sig i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget sedan andra världskriget. Vi behöver nu göra det väldigt dyrt för en motståndare att angripa vårt land – vår demokrati och vår frihet.

Kriget i Ukraina visar tydligt hur det militära och det civila försvaret är ömsesidigt förstärkande och att det är den samlade förmågan som avgör ett lands motståndskraft. I det svenska totalförsvaret behöver vi därför eftersträva en balans mellan militärt och civilt försvar. Nu är det civila försvaret ingen organisation, utan består av all verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig – utom det militära försvaret. Det handlar om att i krig kunna skydda civilbefolkningen, upprätthålla nödvändig försörjning och de viktigaste samhällsfunktionerna och kunna stödja militära styrkor. Det är statlig verksamhet, men också verksamhet i regioner, kommuner, näringsliv och civilsamhälle.

Det civila försvaret är i nuläget inte där det behöver vara. Det krävs en ambitionshöjning för att skyndsamt stärka det civila försvaret och därmed vårt lands förmåga att stå emot ett väpnat angrepp. Regering och riksdag står inför svåra avvägningar. Vilka risker är man beredd att ta? Vilken ambitionsnivå ser man för det civila försvaret och vilka resurser krävs? Det ställer stora krav på väl underbyggda, medvetna och långsiktiga beslut. I den processen bidrar MSB nu med förslag på prioriteringar i rapporten "Framåtanda – en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret." Slutsatserna i rapporten bygger på underlag från samtliga beredskapsmyndigheter och länsstyrelser. MSB presenterar förslag på tre prioriteringsnivåer som utgår från tre ekonomiska nivåer under perioden 2025–2030. Utgångspunkten för ett starkt civilt försvar är att samhället fungerar i vardagen. Brister och sårbarheter påverkar Sveriges samlade motståndskraft. Finansiering för det civila försvaret handlar dock om att hantera konsekvenserna av ett väpnat angrepp. Inte om att kompensera för underhållsskulder eller andra brister inom samhällsviktig verksamhet. Likaså behöver all verksamhet och allt beslutsfattande beakta totalförsvarets krav – det behöver bli en naturlig del i fler verksamhetsområden. Till grund ligger bland annat erfarenheter från Ukraina, de krav som ställs på totalförsvaret i olika faser av en väpnad konflikt, samt funktionalitet och robusthet i verksamheter som det militära försvaret är beroende av. MSB lyfter behovet av att stärka kommunernas grundförmåga att ställa om till krigsorganisation men också dricksvattenförsörjning, lokal energiförsörjning och kommunala trygghetspunkter. Om inte människor ser att anhöriga är trygga går de inte till arbetet eller deltar i motståndet. Prioriteringsunderlaget är också i linje med de krav ett Natomedlemskap ställer på civil motståndskraft

I nivå ett föreslås 10 miljarder kronor årligen. Fokus ligger då på åtgärder som syftar till att Sverige ska motstå de inledande konsekvenserna av ett krig. Det handlar om att upprätthålla förmågan till ledning och fungerande elektroniska kommunikationer, att det nationella elnätet inte kollapsar och att de viktigaste transporterna kan genomföras. Samtidigt ska civilbefolkningen värnas – sjukvården hantera väldigt många skadade, räddningstjänsten utföra räddningsinsatser efter attacker och polis och rättsstatens principer. Utöver det ingår inledande åtgärder för att stärka försvarsviljan och begränsade medel för att påbörja arbetet med en modern försörjningsberedskap. Här ingår inte sådant som ger uthållighet över en längre tid. I nivå ett kvarstår mycket stora brister i relation till alla delar av målet för det civila försvaret. I nivå två föreslås 15 miljarder kronor årligen. Åtgärderna från nivå ett skalas upp. Utöver det prioriteras en ökad förmåga till uthållighet, alltså att de viktigaste samhällsfunktionerna kan klara en längre tid. Det handlar bland annat om finansiering för att öka takten och ambitionsnivån i försörjningsberedskapen genom lagring av vissa kritiska varor och komponenter som krävs för att näringslivet ska kunna leverera varor och tjänster av särskild betydelse för totalförsvaret.

I nivå två kvarstår stora brister i relation till flera delar av målet för det civila försvaret. I nivå tre föreslås 20 miljarder kronor årligen. Utöver nivå ett och två är fokus på åtgärder som stärker uthålligheten över tid.

Även på nivå tre kvarstår en del brister i relation till målet för det civila försvaret, men det blir en bättre helhet. Jag har respekt för de svåra avväganden som regering och riksdag nästa år behöver göra inför kommande försvarsbeslutsperiod. Samtidigt vill jag vara tydlig med att det krävs substantiella satsningar för att uppnå den förmåga som politiken hittills har signalerat att man önskar. MSB:s underlag visar att det krävs runt 20 miljarder kronor per år för att vi ska ta riktiga kliv mot målet för civilt försvar.

Vecka 43

EU-kommissionen uppges förbereda ett nytt sanktionspaket mot Ryssland

Enligt källor till TT förbereder kommissionen ett tolfte paket mot Ryssland, vilket bland annat ska förbjuda handel med ryska diamanter. Men organisationen vill även komma åt dem som kringgår sanktionerna genom att lista företag som är verksamma i länder nära Ryssland och som hjälper till med att få in blockerade varor i landet, skriver TT. EU väntas även utöka listan med varor som kan användas militärt och som är förbjudna att levereras till Ryssland (Ryssland). Man kan även komma med ett nytt förslag kring pristaket som är satt på rysk olja, något som organisationen uppges diskutera med G7-länderna. Dock kan det vara en bit kvar innan paketet är färdigt, enligt källorna.

Återbetalning från östeuropa- och rysslandsfonder

Sparare och pensionärer som ägde fonderna Baring Eastern Europe, East Capital Östeuropa och Nordea Rysslandsfond får drygt 247 miljoner kronor i återbetalning efter försäljningar i fonderna. Cirka 5 700 sparare och pensionärer får tillsammans drygt 131 miljoner kronor från rysslandsfonden Baring Eastern Europe. Cirka 8 500 sparare och pensionärer drygt 108 miljoner kronor från East Capital Östeuropafond. Dessutom får cirka 6 800 sparare och pensionärer tillsammans drygt 8 miljoner kronor från Nordea Rysslandsfond.

– Det är glädjande att kunna återbetala värden ur de avregistrerade fonderna till sparare och pensionärer. Pensionsmyndigheten fortsätter att bevaka avregistrerade östeuropafonder och rysslandsfonder om ytterligare återbetalning möjliggörs, säger Rasmus Bjälkeson, fondhandelschef på Pensionsmyndigheten.

Berörda sparare och pensionärer ser sin återbetalning som korrigerande i Mina sidor på pensionsmyndigheten.se. Återbetalningarna sker tack vare att fondbolagen har delat upp östeuropafonderna i en rysk och en icke-rysk del. På så sätt har de icke-ryska tillgångarna kunnat säljas. För Nordea Rysslandsfond har Nordea lyckats sälja en del av fonden.

Volvochefen om Sverige-bilden: "Vi är genuint oroliga"

Gängvåldet och attacken mot svenskar i Bryssel har riktat omvärldens ögon mot oss – och gjort det svårare att rekrytera. "Verkligen inte bra det som händer i Sverige just nu", säger Volvochefen Thomas Andersson till TN.

Det omfattande gängvåldet sätter sina spår, inte minst när det kommer till Sverige-bilden utomlands. Den senaste tiden har rapporterna och undersökningarna som visar på en oro hos företagen duggat tätt. Till exempel presenterade Stockholms Handelskammare tidigare i veckan siffror som visade att 8 av 10 företag anser att gängkriget har minskat Sveriges attraktivitet inom näringslivet. Ett av de bolag som ser med oro på utvecklingen är Volvo Cars i Göteborg.

– Vi är genuint oroliga och även personalen är påverkad, inte minst efter det som hände i Bryssel. När man inte ens kan ta på sig en svensk fotbollströja så är det klart att det blir väldigt personligt, säger Thomas Andersson, ansvarig för affärsutveckling och relationer på Volvo Cars i Göteborgsregionen, till TN.

Om en negativ bild av Sverige sätter sig utomlands så kan det påverka svenska företags möjligheter att rekrytera personal från andra länder.

– Om någon ska flytta till ett annat land för att arbeta där så är förstås upplevelsen av att det är ett tryggt land jätteviktigt. Om landet inte upplevs som tryggt ska det mycket till för att man ska flytta dit, till exempel att tjänsten verkar väldigt intressant. Sedan finns det alltid personer som är mer äventyrliga och inte oroar sig så mycket, men jag tror att för de allra flesta så överväger det att man kommer till en trygg plats, säger Thomas Andersson, och fortsätter:

– Jag har själv bott utomlands, och då är det ju det viktigaste av allt, hur familjen ska trivas.

För ungefär två år sedan tog Volvo Cars initiativ till projektet Destination Tynnered, som syftade till att få det utsatta Göteborgsområdet Tynnered på fötter igen. Tillsammans med Stena Fastigheter och bostadsbolaget Framtiden skulle man göra gemensamma satsningar på skola, fritid, arbete och stadsutveckling för att skapa ett tryggare område där fler försörjer sig själva. Bakgrunden till satsningen var bland annat att Volvo Cars redan då hade sett att en attraktiv stad var viktig för bolagets möjligheter att växa och rekrytera. Dessutom såg de att den största arbetsmarknadsreserven fanns i Göteborgs utsatta områden. För att få möjlighet att växa och anställa fler såg de att man behövde vända sig till områden där många människor stod utanför arbetsmarknaden.

Svenska företag pessimistiska om leveranskedjorna

Svenska företag är pessimistiska när det gäller leveranskedjorna runt om i världen, visar en ny undersökning. Enligt en rapport från Dun & Bradstreets tillhör företagen i Sverige de mest pessimistiska när det gäller kontinuiteten i leveranskedjan. Rapporten är en sammanslagning av flera index och sammanfattar resultaten från en undersökning bland 10 000 företag över hela världen. De tre största riskerna som företagen anger är ekonomisk osäkerhet, regulatoriska utmaningar och stigande råvarupriser, skriver Dun & Bradstreets i ett pressmeddelande.

Saab:s vd ser stora affärsmöjligheter med Nato

Saabs vd Micael Johansson ser en stor och strategisk roll för Sverige att fylla i Nato på Östersjön, i luftförsvaret av Norden och i försvaret av Finlands gräns. Han spår också stora affärsmöjligheter med medlemskapet. Det säger han i en intervju med Di från Natos industriforum. Den 24 oktober inleddes det 800 delegater stora tvådagarsmötet med Natos industriforum, som befolkas av chefer från Natoländernas försvarsindustrier och Natos försvarsledning. Det är första gången Sverige står värd, mötet hålls på Scandinavian XPO i Arlanda utanför Stockholm. I bilaterala möten och seminarier är det två teman som återkommer, enligt Micael Johansson, vd på försvarsföretaget Saab.

”Väldigt mycket handlar om kapacitetsökning och vilka förmågor som kommer att behövas i framtiden”, säger han dagen innan bolaget ska släppa sin rapport för det tredje kvartalet.

Med den turkiske presidenten Recep Tayyip Erdogans namnteckning på protokollet om Sveriges Natoanslutning, är ett betydande hinder passerat för medlemskapet. Micael Johansson har en omfattande vision.

”Ska vi säkra Östersjön? Ska vi vara del av Nordens luftförsvaret? Ska vi se till att vi klarar försörjningslinjer och support så att Finland kan hantera sin 1.300 kilometer långa gräns mot Ryssland? Allt det här tar jag för givet kommer att vara uppgifter för Sverige när vi är medlemmar i Nato. Det ska vi stötta med våra system”, säger han.

Vad betyder det om era plan och ubåtar har en nyckelroll i Baltikum och Östersjön?

”Det betyder väldigt mycket förstås.” ”Framför allt att kunna öka kapaciteten är en otroligt viktig del av att ha ett starkt försvar”, säger han vidare.

Saab har pekat ut fyra strategiska marknader: USA, Storbritannien, Tyskland och Australien. Att alla är med i eller har nära band till Nato är ingen nackdel, påpekar han.

”Det är starka relationer med de här länderna bilateralt också. Allt det här spelar in när man väljer var man vill etablera sig, investera i nya produkter och var man ska producera saker.”

Di:s fråga om Nato-kompabiliteten även kräver att Saab avslutar samarbeten med länder som exempelvis Brasilien som har ett militärtekniskt samarbete med Ryssland, besvaras tillsvidare med ett nej. Landet är en viktig kund till Saab och Gripen E tillverkas på plats i Brasilien.

”Jag ser framför mig att det samarbetet kommer att fortsätta precis som det gör nu”, säger han.

Micael Johansson bekräftar bilden att den europeiska försvarsindustrin, inklusive Saab, dragit det kortaste strået i Polens massiva upprustning på senare tid till förmån för USA och Sydkorea, som kunde leverera snabbare. Men han har hopp om framtiden.

"Vi har en mycket bra relation med den polska försvarsmakten och det finns flera spår som vi diskuterar med dem så det kommer att vara ett jätteviktigt land för oss framöver", säger han. Borde det vara tillåtet med vapenexport till Israel?

"Vi har i dag en situation där vi inte har tillåtit att exportera saker till Israel, men det är trots allt så att vi ibland upphandlar saker från israelisk försvarsindustri. Jag kan tycka det är märkligt. Men det är en politisk fråga", påpekar han.

Större cyberattacker mot norska företag

Enligt tidningen Dagens Næringsliv arbetade NSM under måndagen den 23 oktober för fullt med att hantera vad som beskrivs som en "allvarlig cyberhändelse".

"Vi sitter just nu med en mycket allvarlig situation, som är mer potent än den vi såg i angreppet mot regeringsdepartementen i somras", säger Sofie Nystrøm, chef för NSM, till tidningen.

Vilka företag som drabbats är inte offentliggjort. I juli utsattes tolv norska departement för en cyberattack, där en tidigare okänd sårbarhet i mjukvaran hos en leverantör utnyttjades. Så sent som i fredags larmade NSM om stora luckor i Norges digitala säkerhet.

Här är företagen som hackarna helst imiterar

Kriminella hittar nya vägar för låtsas vara kända varumärken och lura såväl företag som privatpersoner, visar en ny rapport som Aktuell Säkerhet skriver om. Walmart toppar listan över det varumärke som ofta används för nätfiske, enligt Check Point Softwares Brand Phishing Report. Därefter följer Microsoft, Wells Fargo och Google.

– Med nya AI-framsteg blir bluffmejl allt svårare att avslöja och det är därför viktigt att man som både företag och privatperson har uppdaterade säkerhetslösningar på sina enheter, och att man som användare är utbildad och uppdaterad om hur ett nätfiskemejl kan avslöjas, säger Mats Ekdahl, säkerhetsexpert på Check Point Software, till Aktuell Säkerhet.

Svenska kraftnät ska analysera civilplikt inom elförsörjningen

Regeringen fattade i förra veckan beslut om att ge Svenska kraftnät i uppdrag att analysera hur civilplikt kan användas inom elförsörjningen. Syftet är att stärka Sveriges reparationsförmåga och därigenom trygga totalförsvarets behov av elförsörjning vid höjd beredskap.

– Ett lands energiförsörjning kan vara en strategisk måltavla i ett krig. Förmågan att reparera anläggningar är då helt avgörande för att kunna upprätthålla den energiförsörjning som samhället behöver – något vi ser exempel på i Ukraina.

Uppdraget till Svenska kraftnät innebär ytterligare ett led i regeringens arbete med att stärka försörjningstryggheten inom energisektorn, säger energi- och näringsminister Ebba Busch. Civilplikt är ett viktigt verktyg för att trygga den personalförstärkning som kan behövas för att säkerställa att samhällsviktiga funktioner fungerar vid höjd beredskap och ytterst krig. Mot bakgrund av detta ska Svenska kraftnät analysera behovet av civilplikt inom elförsörjningen samt vilka åtgärder som behövs för att kunna skriva in personer som redan har relevant kompetens som civilpliktiga inom elförsörjningen.

Vidare ska myndigheten analysera hur dagens insatsstyrka för reparationsberedskap vid Svenska kraftnät påverkas av höjd beredskap. I juli initierade regeringen en utredning om en långsiktig hållbar personalförsörjning av det civila försvaret. Det finns dock behov av att stärka det civila försvaret även på kort sikt. I promemorian Aktivering av civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet finns förslag för att möjliggöra en skyndsamt aktivering av civilplikt inom dessa områden för personer som redan har relevant kompetens. I promemorian framgår att de praktiska förutsättningarna för civilplikt behöver analyseras närmare av Svenska kraftnät.

– Regeringen fortsätter att vidta åtgärder för att stärka det civila försvaret. En sådan åtgärd är civilplikt inom elförsörjningsområdet. Detta ger förutsättningar att vid höjd beredskap snabbt öka mängden

tillgänglig personal inom reparationsberedskapen, säger Carl-Oskar Bohlin, minister för civilt försvar. Uppdraget ska redovisas senast den 29 mars 2024.

Vecka 42

Skada på svensk telekommunikationskabel i Östersjön

En telekommunikationskabel mellan Sverige och Estland har skadats. Händelsen utreds i samband med det misstänkta sabotaget mot undervattensledningar i Finska viken. De senaste dagarna har det inkommit information som ger vid handen att det förekommer skador på telekabel som sträcker sig mellan Estland och Sverige, sa ministern för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin på en presskonferens den 17 oktober.

Den skadade kabeln till Sverige ligger i Estlands ekonomiska zon. Skadan har uppkommit ungefär samtidigt som skadorna på en gasledning och en telekommunikationskabel mellan Estland och Finland. Skadan har uppkommit, i tid och rum, i ett närliggande tidsfönster till de tidigare rapporterade skadorna, sa Bohlin.

Skadorna på ledningarna mellan Estland och Finland upptäcktes den 8 oktober. Finlands regering har meddelat att skadorna har orsakats av någon form av "yttre påverkan". Berörda svenska myndigheter jobbar nu med Estland och Finland, som leder utredningen, för att ta reda på vad som ligger bakom skadan. Höjd vaksamhet råder ända sedan händelserna kopplade till Nord Stream förra året och det inträffade understryker att det är angeläget att fortsätta följa den utvecklingen nära, sa försvarsminister Pål Jonsson.

Om Sveriges enda gasledning saboteras tvärstannar industrin

Trots det misstänkta sabotaget i Östersjön kan Finland fortfarande försörjas med flytande naturgas. Men i Sverige avlog politikerna motsvarande livlina av miljöskäl 2019. Skulle Sveriges enda gasledning saboteras tvärstannar industrin, varnar experten Gustav Boëthius. Den 10 oktober blixtkallade finska regeringen till presskonferens kring den naturgasledning som löper mellan Finland och Estland. Röret har skadats på grund av "extern aktivitet" och finsk militär och underrättelsetjänst undersöker nu vem som kan tänkas ligga bakom. Nato är inkallade och Sverige är beredda att bistå med hjälp.

"Vi står i fortlöpande kontakt med våra allierade", konstaterade Finlands president Sauli Niinistö. Utrikes- och säkerhetspolitiska källor uppger för tidningen Iltalehti att det kan ta månader att laga ledningen. Detta ska ses i ljuset av att bristande leveranser från Ryssland och därmed upptrissade gaspriser är en av de främsta orsakerna till den ekonomiska kris Europa nu befinner sig i. Naturgas är en fullständigt kritisk insatsvara för företag i Sverige och Europa och med prisökningar på gas följer dyrare elektricitet och så småningom inflation. Likt Finland har Sverige också en rörledning för naturgas som löper mellan danska Dragör och Malmö. Den är 37 år gammal och vår enda koppling till det europeiska naturgasstamnätet.

Den stora skillnaden mellan Finland och Sverige är att Finland har en fungerande infrastruktur för att mata in flytande naturgas, så kallad LNG, i sitt naturgasstamnät. Det innebär att de, trots att röret nu är sönder, kan importera naturgas via fartyg. Denna livlina finns inte i Sverige men den hade kunnat finnas eftersom Swedegas hade planer på att koppla upp sin LNG-hamn i Göteborg mot naturgasstamnätet på motsvarande sätt. Men de fick nej av den förra regeringen 2019.

Gustav Boëthius, tidigare handläggare för gasfrågor på Energimyndigheten menar att regeringens beslut om att avslå ansökan om koncession för LNG-hamnen i var mycket olyckligt, men tyvärr fanns då inte en tillräcklig konsekvensanalys av vad beslutet innebar. Underlagen från Energimyndigheten beskrev givetvis att hamnen skulle förbättra Sveriges försörjningstrygghet för gas, men man kunde inte redogöra för vad försörjningstrygghet för gas innebar i sak eftersom man inte visste. Detta på grund av att en inventering av vad Sverige gör med sin gas aldrig hade gjorts.

– Om en läcka motsvarande den i Finland skulle inträffa vår ledning så skulle det vara den absolut värsta tänkbara mardrömmen energitekniskt, säger han.

Några av de företag som är beroende av gasen tillverkar specifika produkter som utgör stora delar av världsmarknaden inom sina respektive nischer. Produkter som kan skapa stora störningar i försörjningskedjor för underleverantörer som i slutändan innebär att stora företag inte kan producera. Problem med denna rörledning skulle få närmast ofattbara konsekvenser för Sverige och det svenska näringslivet. Läs hela artikeln här: [Så sumpade politikerna Sveriges gasberedskap – då stannar industrin](#) | Tidningen Näringslivet (tn.se)

Svenska företag höjer beredskap efter terrordåd

Svenska företag i Belgien har meddelat att de höjer beredskapen efter terrorattacken där svenska fotbollssupportrar var måltavla. Volvo AB, som har en fabrik i belgiska Gent, är ett av de företag som höjt sin beredskap efter måndagskvällens terrordåd i Bryssel. Den svenska lastbilstillverkaren har även verksamhet i den belgiska huvudstaden.

– Vi har ett litet representationskontor i Bryssel, medarbetarna där arbetar inte från kontoret i dag, säger Volvos presschef Claes Eliasson.

– I övrigt följer vi rekommendationerna från myndigheterna väldigt noga och ihop med vår säkerhetsavdelnings bedömning anpassar vi verksamheten där nere. Vi kan inte gå in på exakt vad vi gör, men vi har en ökad beredskap.

Även Ikea-varuhusen i Belgien har förstärkt säkerheten med anledning av attacken, men håller ändå öppet, meddelar möbeljätten för tidningen Het Laatste Nieuws. Ikea har åtta varuhus i Belgien, varav två kring Bryssel.

– Säkerheten har alltid varit en prioritet för oss. Vi har vidtagit ytterligare säkerhetsåtgärder för att kunna öppna våra varuhus den här tisdagen, säger Colombine Nicolay, taleskvinna för Ikea Belgien, enligt tidningen Sudinfo.

Svenska cybersäkerheten rankas som den sämsta i Norden

Cybersäkerhetsföretaget Nixu rankar den svenska cybersäkerheten som den sämsta i Norden. Det rapporterar Computer Sweden. 370 organisationer har deltagit i undersökningen som ligger till grund för rapporten, där Norge och Danmark får godkänt medan Sveriges och Finlands nivåer klassas som "bristfälliga". I det index som Nixu använder ingår fyra kriterier: Läget som det ser ut just nu, ledning, investeringar och framtidsplaner. Norge anses ha den bästa cybersäkerheten av de nordiska länderna.

Ny hubb ska öka cybersäkerheten hos svenska företag

I internationella jämförelser återfinns Sverige i den absoluta toppen inom innovation, men vi ligger tydligt efter när det gäller cybersäkerhet. Därför startar nu Sveriges första innovationshubb för cybersäkerhet, riktad mot små och medelstora företag. Sweden Secure Tech Hub är ett samarbete mellan sex av Sveriges ledande science parks inom tech och digitalisering. Med finansiering från Tillväxtverket kommer man att erbjuda utbildning, rådgivning och experthjälp till företag i regionerna Skåne, Östergötland, Västra Götaland, Norrbotten, Blekinge och Stockholm.

Ambitionen är att öka konkurrenskraften för små och stora företag genom en digital och/eller fysisk träffpunkt där dessa tillsammans kan utvecklas i sin förmåga att skapa säkra produkter, tjänster eller lösningar. Många svenska små och medelstora företag saknar tid och kunskap att säkra sina verksamheters arbetssätt och metoder, och därigenom förmågan att kunna utveckla säkra produkter till sina kunder. I vissa fall saknar man även insikt om varför man ska adressera detta område.

I flera rapporter till regeringen konstateras att digitala angrepp ständigt pågår i Sverige. Företag riskerar att bli av med viktiga data som till exempel kundregister, avtal och offerter, konstruktionslösningar, patent och leverantörsregister eller drabbas av produktionsstopp. Dataintrång kan utföras av bland annat kriminella individer och organisationer i avsikt att stjäla, utpressa eller på annat sätt skada företaget, men även av främmande makt som är ute efter avancerad teknisk information (industrispionage) eller känsliga uppgifter om Sverige.

– För att lyckas med digitaliseringen är det viktigt att företag har en god förståelse för cybersäkerhetsriskerna, säger Karin Bengtsson, vd i Kista Science City. Vi erbjuder en möjlighet för företagen att öka sin kunskap och förmåga att skydda sig mot cyberattacker.

Sweden Secure Tech Hub kommer att erbjuda små och medelstora företag ett flertal olika aktiviteter i syfte att höja deras nivå och förmåga. Bland aktiviteterna som planeras kan nämnas behovsanalyser, nätverksträffar, utbildningar, seminarier samt teknisk, finansiell och juridisk experthjälp.

– Sweden Secure Tech Hub är en unik möjlighet för små och medelstora företag att få tillgång till expertis och nationella nätverk, säger Emma Sturesson, projektledare för Sweden Secure Tech Hub. Vi erbjuder ett brett utbud av aktiviteter, allt från utbildningar och seminarier till nätverksträffar och teknisk rådgivning. Allt är kostnadsfritt för företagen.

Våg av cyberangrepp tog fart när Hamas attackerade

Minst 40 hackergrupper har utfört cyberattacker mot israeliska sajter sedan Hamas attack förra lördagen, uppger Liz Wu, talesperson för det Israelbaserade cybersäkerhetsföretag Check Point Software. Både medier och myndighetssajter ska ha utsatts för angreppen. Enligt Politico är det osannolikt att cyberattackerna ska ha utförts från Gaza utan en del grupper uppges ha koppling till andra länder, som Ryssland och Iran. Att en del cyberattacker tycks ha inletts ungefär samtidigt som attacken har väckt frågor om Hamas agerade på egen hand, skriver sajten.

– Just nu finns inga bevis för att attacker på marken och på nätet samordnats, säger analytikern Alexander Leslie.

Umeå anmäler intresse för ett Nato-center inom CBRNE-området

Umeå kommun anmäler intresse till regeringen för inrättande av ett kompetenscenter, Umeå High North Nato Center of Excellence. Tanken är att centret ska bygga på de världsledande verksamheter som finns i Umeå redan i dag inom kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen, CBRNE.

– Umeå har ett centralt geografiskt läge i Norden. De kompetenser som bland annat finns vid Totalförsvarets skyddscentrum, Europeiska CBRNE-centret vid Umeå universitet, FOI och polisens utvecklingsenhet gör att Umeå har exceptionellt goda förutsättningar att utveckla ett starkt kompetenscentrum inom CBRNE-området knutet till Nato, säger Hans Lindberg (S), kommunstyrelsens ordförande Umeå kommun.

I Umeå finns Totalförsvarets Skyddscentrum, SkyddC, ett internationellt kunskapscentrum med insatsförband som med världsunika testanläggningar tränar och utbildar nationella och internationella resurser som militär, polis, personal i räddningstjänst med flera. Europeiska CBRNE-centret vid Umeå universitet utbildar vapeninspektörer för internationell tjänstgöring och driver världsledande forskning vad gäller kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen med starka kopplingar i EU och världen.